

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב

א האל הנכבד והגדול הזה יצא לאתנו וליראה אותו שנאמר ואהבת את ה' אלהיך, ונאמר את ה' אלהיך תירא: ב והיך היא הדרך לאהבתו ויראתו, כשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מן הכבוד שאין לה ערך ולא קץ פיר הוא אהב ומשבח ומפאר ומתאווה חתום גדולה לדע השם הגדול. כמו שאמר דוד צטאה נפשו לאלהים לאל ה' וכשתחשב בדברים האלו עצמן טרד הוא ניהע לאחוריו ויפחד וירע שהוא ברה קבנה שפלה אפלה עונות ברעה קלה טעוטה לפני חטים דעות, כמו שאמר דוד כי אראה שטיך מעשה אצבעותיך בת אנוש כי תוכרנה. ולפי הדברים האלו אני מכאר כללים גדולים נכעשה רבון העולמים כדי שיהיו פתח לבבין לאהוב את השם, כמו שאמרו רבמים בענין אהבת שמתוך כך אהה נכבד את ה' שאמר והיה העולם: ג כל מה שברא

רמב"ם הלכות תשובה פרק י

טיר יעשה כל המצוות טאהבת: ג וכיצר היא. האהבה הראויה, הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יחירת ענות טאור, עד שתהא נפשו קשירה באהבת ה' נמצא שונה בה חמיר, כאלו חולה חולי האהבה, שאין דעתו פנויה טאהבת אוחה אשה, והוא שונה בה חמיר בין לשבתו בין בקומו, בין כשעה שהוא אוכל ושוחה, יתר טוה חתיה אהבת ה' כלב אוהבין שונים בה חמיר, כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך, והוא ששלטה אמר דרך משל כי חולה אהבה אני, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה: ד אמרו חכמים הראשונים, שמא

ספר

מצות עשה

המצות

5 ג

מצוה ב היא הצווי שצונו בהאמנת היחוד, והוא שנאמין שפועל המציאות וסבתו הראשונה אהר, והוא אמרו יתעלה שמו ישראל ה' אלהינו ה' אהר, וברוב המדרשות תמצא אומרים על מנת ליחד את שמי, על מנת ליחדני, ורבים כאלה, רוצים בזה המאמר אנתנו אמנם הוציאנו מעבודת ועשה עמנו מה שעשה מן החסדים והטובות על תנאי האמנת היחוד כי אנתנו מתווכים בזה, והרבה מה שיאמרו מצות יחד, ויקראו גם כן זאת המצוה מלכות שמים כי הם אומרים כדי לקבל עליו מלכות שמים, ר"ל ההודאה ביחוד והאמנתו. (נפרשת וחתמן, מדע הלכות יסודי המורה פרק ב')

מי שאמר והיה העולם, הנה בארנו לך שבהתבוננות תעלה בידך ההשגה והגיע ההנאה ותבא האהבה בהכרת, וכבר בארנו שזאת המצוה גם כן כוללת שניה קוראים לבני האדם כולם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו, וזה שאתה כשתארב איש אהר חספר בשבחו ותרבה בהם ותקרא בני האדם לאהוב אותו וזה עד"מ כן כשתאהב אותו יתעלה באמת כאשר הגיע לך מהשגת אמנתו אתה קורא בלי ספק הסכלים והפתחים לרעה ידיעת האמת אשר ידעתו. ולשון ספרי ואהבת את ה' אהבתו על הכריות כאברהם אבך שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן ור"ל כמו שאברהם מפני שהיה אהב כמו שהעיד הכתוב אברהם אוהבי וזה בעצם השגתו קרא בני האדם להאמין בשם נרוב אהבתו כן אתה אהוב אותו עד שחקרא אליו בני האדם. (נפרשת וחתמן, מדע הלכות יסודי המורה פרק ג')

מצוה ג היא שצונו באהבתו יתעלה, וזה שנחשוב ונתבונן כמצותו ומאמרו ופעולותיו עד שנישגהו ונהנה בהשגתו בתכלית ההנאה, וזאת היא האהבה המתחייבת, ולשון ספרי לפי שנאמר ואהבת את ה' אלהיך איני יודע כיצד אוהב את המקום תלמוד לומר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוץ היום על לבבך שמתוך כך אתה מכיר את

מצוה ד היא שצונו להאמין יראתו יתעלה ולהפחד ממנו, ולא נהיה ככופרים ההולכים בשוריות לבם ופקרי אבל נירא ביראת עניו בכל עת והו אמרו את ה' אלהיך

תירא, וכנמרא (פסוקין י"ו) אמרו על דרך ויכות באמרו ונוקב שם ה' מוח יומת ואימר פירש דכתיב אשר נקבו בשמות ואוהרתיה מן את ה' אלהיך תירא, רוצה לומר אולי אמרו ונוקב שם ה' הוא שיוכר השם לבד מבטלי שיכר, ואם תאמר אי זה עין בזה נאמר כי הוא עוב היראה כי מיראת השם שלא יזכר שמו לבטלה, היה המענה על וזה השאלה ודחיית זה המאמר ואמר חדא דכעניא שם בשם וליכא, ורוצה לומר שיכר השם בשם כמו שאמרו יכה יופי את יוסי, ועוד אוהרת עשה היא וכל אוהרת עשה לא שמה אוהרת, רוצה לומר שזה שאמרת אוהרתיה מאת ה' אלהיך תירא אינו אוהרת כי הוא צווי והוא מצות עשה ואין מוהירין בעשה. הנה נכתב לך כי אמרו את ה' אלהיך תירא זו מצות עשה. (נפרשת עקב, מדע הלכות יסודי המורה פרק ג')

קנאת סופרים

אם ישבו שפאח השכל לבד אין הכולל בין השכל והדמיון כי אם בתוקף השם לבד אמנם בעצמות יחדיו והיו ג' סגות אצל הרב בחבורו הגדול ש'כ' מהל' יסוד' הוידה ח'ל' והאך הוא הדרך לאהבתו ייחודי בשעת שיתוקן האדם במעשיו ובריווי תפלות ייחודים ודאח טקן חבורו ישאן לה ערך וקן מיד הוא אהב ומשבת וטפא יסל' המולה נ'כ מה שיקרא לבני אדם לעבודתו יח' ולהאמין בו כפי שהיה עושה אברהם אבינו ע"ה כרחוב אהב חפשי אשר עשי כרחן ולהאמר עליו אברהם אבינו. וכן זה יתכן לומר דעווי האהבה הישי שבציוני על הדתבוננות בצעוהו ומעשיו ומחברונותו זה האהבה נמשכת על כל צימ, באימן שהחברונות הוא בחידי ועלו יתן העווי של האהבה אבל האהבה עננה היא עין משוכה ומסרין על כל פנים כן הדתבוננות וז'ל' שלה רש' ח'ל' בספר 'א' ואתרמן באצמם היו וברבים שמתוך כך אהב מוכר בתק'ה' וסמ' שפדוס הרוא'ם ז'ל' שם שבקטיות והענה ישי לכבי להקיר על המעיה הוא המראה את העולם וישם את לבו פתוך כך להחבון בעשיו ויחאווי המלאים וראה מן המעווי ז'ל' ומד' אהבנו והואה לרעת אתה ולהשניו זכ' ע'ל' ויתון זה עם לשון הרב כאן שכתב שנועה ז'ל' הוא מתקיימת כרחובן בצעוהו המאכיר ומקילוחו. יפה שלא כתב בחבורו הוד הדתבוןן בצעוהו אלא בעשיו וכו'וי ונפלאים לבד, טעום הדתם בעקן מיעה בראשת אייז' ולא שיד' שם באוהו עקן להידי בצעוהו לבד, הדתבוננות נמשכה שיד' מעון אוד' דודיש הלימד דהוהו שיכאר ז'ל' הרב כל המך לקטן כהל' ז'ל'ה, כי דוען לעבדים שנויה המוד' להרב ז'ל' בחבור' הוד' למצד העינים כפי התלקה השיה' שנהלך מאכירי ולענוה' כל אוד' טום בבקטיו ויראי לו לפי ענינו ושתלוחה האהבה נמשכה על כל פנים כרחובונותו בעקלוהו יח' בני שבאירי ע'ל' כדעת הרב, ראיוו כרבר' הרב רב סקרה ואן שגם הוא 'כרן' לה' בס' האמונת מאמר ב' ח'ל' ובאשר יע' והואם אל ידעה העקן את תוקן בדרך הרבה וראיה האמות והטעום האמנוט נפשי וכ' ע'ר' והענה באהבתו אהבה שד' שאן בה פסק כפי'ש אהבה אה' ח' אלהך בכל לבבך ועי':

המצוה הרביעית

שצונו להאמין יראתו יתעלה ולהפחד ממנו שנירא מעושו בכל עת והוה אמרו את ה' אלהיך תירא:

ובחבורו הוד' פירש באופן אחר דודיש שבהסכו בגוילה המרא הענוה' לאן חבלות ובפעשיו וכו'וי' המלאים והיוליס כוד' הוא נהנה לאחוד' וירא ייחד' ידע' שהיא טרה קנה שנויה אמה זכ' וכו' ואיכו לפיכך בא' שנו רבא במעות הוראת ששנאה למוה כדאח העניש טעום אה' ח' אלהך תירא ותעל' במעות האהבה לא מנה בכללה מנה שחא טעסה למשל. וז'ל' דהקא בני אהבה ח' מה שהיא החבלה תשלום הגבול לאו שחלה דרסיא בני אהבה ח' כלל כי אם אהבת נעמו מיקר' אהל בני דאח מה שהיא קבר סודות דאח העניש ג'כ' דאח ח' מיקר' אק'ם שאינה במרדנה השוכה כל כך כמו דאח הדוממות שבארה הרב ז'ל' בחבורו הוד' כלשנו הטעם לעיל ולפי שמה הירבונו כול' דרכ ז'ל' כי אם נביאנו לא דקוק ג'כ' נביאנו שד' והסודת כפי בחבורו הוד' שבאי' שם מצוה הירא' שהיא נבחרת והשונה מאר' כדאח העניש:

המצוה השלישית

היא אמונת האהדות: עוד מנה דרב למע' ואמנה האהרה באשר יתברך שמו אלהינו ה' אחד ולפי שאילו היה עולה במשטמה שהכותב אשר בן דרך הגדה יספור כעלמא ולא לעווי לפיכך נבדעתי הרב טעם שנומא במדרשות על מנה לירד את שמי' על מנה לירדתי וכן מנה שיקראוהו טעום יחד' ומלכות שמי' משמש כן דהינו הנהיב בהאמנה הוידה:

המצוה השנית

היא אמונת האהדות:

עוד מנה דרב למע' ואמנה האהרה באשר יתברך שמו אלהינו ה' אחד ולפי שאילו היה עולה במשטמה שהכותב אשר בן דרך הגדה יספור כעלמא ולא לעווי לפיכך נבדעתי הרב טעם שנומא במדרשות על מנה לירד את שמי' על מנה לירדתי וכן מנה שיקראוהו טעום יחד' ומלכות שמי' משמש כן דהינו הנהיב בהאמנה הוידה:

המצוה השלישית

היא אמונת האהדות:

כאשר דרב שנומא האת האת מתקיימת כרחובו בצעוהו ומאכירי ועקלוהו עד שנועוהו והנה שנועוהו בכללה והואה הווי מוהה האהבה שנועוהו כוה' אצל הרב ששאוהבה היא נמשכה כרוב כן השכלה לפי שבקטיות השכלים שאן סטא כרם מער' והספן כי

ואמנם איתן נשוא מלכות בעקן מוהים לוח כפי' אהב הרב בפירוש פסוקו ז' מ'א' ראבה איתן נשוא מ'כ' וכו' וז'ל' פרס יקרא הגבול אשר יגבול האדם כי שאן לו מוהה עליו אבל ישי' זה ע'ר' והסוד' והרבה כפי' שאמר אדם לעבוה או למנו הקטן או לאשתי עשה לו כך וכן ואח' כך רינו או שנועו ע'ר' וירשש אשר בן פרס למשכ' כי הסבר ונא שיתקן כרן ואמר זה דרסד' שאח'ם לא העבדו ח' יח' ע'ל'ם שייכד' לם ונמלמם הס' ותקו' לזוילו העבדות עכבודו ואמנם עבודתו. כעבדים שאן פוקים להכבה ולא למנוה הס' וכו' ע'ל'ם הרעווי כרוב כן הרב מ'ס'ם ופ'ל' מ'ע'ה הוידה' שנו כאן בראשית ב'ל' דקא' הוא נדעו' ולעווי הסוד' אק'ם ס'ל' דאבה' היקן בני' הרב ל'ס'ר' זה דרסד' וכו' מ'ס'ם דרס' דהסודותא נהי' היקן אל תוהו כעבדים הנמששים אה הרב וכו' כי תעבדו אן לו טענה על רבו שהייב רבו לטו רתן הרב הוד' על המהימם ומה שנהלל לו לטונו הוא מער' והרבה והרעה ודונו לשון פרס דנקם שהיא לשון מ'ע'ה כפי' שפירש בעל התקן וברסודותיו נשוא מנה זכ' פרס ושר' הוא מה שנתן כרן הוף' עבודתו או דבר אחר כפי' שר' שכו' נקבה שברך על' והתוה' שכו' שברך בודאי כן ואמ'ם שוהו ג'כ' כלשונות הלל' לאמ'ם שברך לפעמים זה תוה' זה מ'ס'ם דהוראה והאבותה היא בראשית הרב וירדה ג'כ' שבהקדמו' נקבה ג'כ'ל' טאח הכ'ה וטעה לחבלה זה ובלכר' טאחן שהיא על ע'ר' והסוד' והרבה הוא דקוק כאמ'ם ז'ל' מ'ס'ם דמס'ם המויר' איתן טעו' זה המ'ק'ה' כשכלל שיהא כפי' או כפי' שאמ'ה כן העק'ב' ח' צ'וק נצור' כיון שנועה כן כפי' שאמ'ה דרס' עליו ושיקעו' ועם זה יאמ'ן ונהי' שהעבודה אלו ח'ל' הא מ'וייבת אף מכלל תשלום נשקה אלא שהיא טאחן כי והסוד' איתו על ע'ר' והסוד' והרעה, אמנם אם יוסף ע'ר' מנהה איתו כוה'ה כוה'ה שיהא עובד בה שלא תוהה לחבלה' שום שר' המרדנה ולא יתן לתעלותו כלל אלא מנה' שהיא מנה' וראויה ומדייבת לו מער' נקמה דודיש באהבה כהחלל' או הוה במרדנה דרסד' שהיא למעלה מרסודותה שאמה' עליה ח'ל' צ'וק נצור' והיא האהרה היא שוהו וימסד' אשנוסם לחלודו כוד' להירשד' בעוה' והסודות וכו' וזה הנהיב יתן טאח' המס'ר' שאן ראוי למקד' חבלת' לפעל' המנה' אבל שיקעו' איתן טאח' עקש' מ' ישיבועת' הויריות' לתתן' כמרדנה' באת ח'ל' ח'ל' דרי' וכן שלמנו טאח' עקש' ילא יס'רבו לחבלה' אחר' שיתעל' לשלשון' כי עבודת' הוא ח'ל' מ'ס'ם עננה לבד' הוא ח'סוד' והסוד' טכל' החבלות' המושיית' וכו'וי' הר'ן' כהרש' מ'א' דמס'ם ח'ל' ואק'ם דתן' לא הווי' כעבדים הממששים את הרב על מנה לקבל' פרס היי' למר' שנהי' עולה היא בידר' שהוה עובדים באהבה ואמ'ה העומר כוד' שיהא ח'ל' העק'ב' צ'וק נצור' והיא אבל לא חסד' ע'ל'ם ולא דיעו'י' למה הווי' לטא' נצור' אכרובול' כפי' נחלה אבות' והר'י' ערסמה בעק'ה' שנו מ'ל' איתו המאכיר' הלעיל' שהמנה' ראוי שתעשה' כפאח' עקש' וכו'

המצוה החמישית

להתמלל בכל יום:

חובות כן הרב מנה שדדשו ח'ל' בבחינים המאמ'ם איתו עננה שכל' זו יפלה ואק'ם שדדדד' וז'ל' השב' מה' דלא דרשה נפיהה היא אלא באמטכיתא בעלמא אמרן כן הרב והרש' יתן עקש' כחלמ' וזה החשובה והדק' לומר דהפלה שנאמרה שם בספר' אנה איתה הוידה שכל' יום דעלה קאי הרב ז'ל' באשרו שהיא מ'אור'תא אלא כמה שנהלל' אלו בעה הוידה והנהיב ענינו והבנו אלו מעני' עובד' אל י' ארונותם כפי' שכתוב ובי' נבא טלמיה באיכנסם על הו' הווד' ואמנם הוירע'ם כהצ'ויות' וכו' ודא' מנה' על כל ציה' שלא תבא על העבד' וכו', ועוד ס'ים כסוף רסוד' ז'ל' חום אולי' זהה מרש'ם המלה עק' כן הוידה נמה אית' ככניני' של הרב ז'ל' ואמר' שהיא מנה' לעת' הויר' ששאן שוא' יח' ויעלה' שוטף חפלה תוה' המעיל' כן הוידה בתפלה ונעק' והכן זה ע'ל'ל' ואני' כעני' לא כוה' לחבון אף יתכן אצול' למר' כי התפלה שנתפלה' כעת' הויר' לכו' היא מנה' כן הויר' ולאק'י' איתה הויר' ששפ'ל'ם בכל' יום חל' המס'ן כו' ג'כ' לוקש' נדי' יום כוה' טאח' וברוה' די' מחסותו' אמ'ס' יס'ר' לו' סוד' כי אדם התעדי'ם אשר' בלע'ם ח'א' להקיים' ומאח' התפלה' ענינו מ'חלות' לרסוד' יח' טאח' שחלל' מ'ס'ם פאור' יח' הווד' נוח' לרס' לכל' כוה' ע'ל' צ'ד' הויר' ועם זה ע'ל'ט'

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כב עמוד ב

כדתניא: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה. כיון שהגיע חלאת ה' אלהיך תירא - פירש. אמרו לו תלמידיו: רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהן? אמר להם: כשם שקבלתי שכר על הדישה, כך אני מקבל שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ודרש: את ה' אלהיך תירא - לרבות תלמידי חכמים.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת פסחים דף כב עמוד ב

כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש בו 'ולעיל מיניה בההוא פרשתא כשהגיע לואהבת את ה' אלהיך ו גו' לא פירש דאיכא להשוות אהבת ת"ח למקום אבל מוראה מקום שהוא מפני יראת שכר ועונש אינו דומה להשוות לו ת"ח כיון שאין שכר ועונש של אדם ביד ת"ח ועיין פ"ג דקדושין ומה שלא פירש גבי ויראו העם את ה' י"ל לרבותשם א להים וק"ל בשם הגאון מהר"ש ז"ל מפראג:

מהרש"א חידושי אגדות מסכת יומא דף פו עמוד א

שיהא ש"ש מתאהב על ידך כו'. נראה שדרשו כן מואהבת את ה' וגו' משום דהכא לא משמע ליה למדרש את ה' לרבות ת"ח כמו שדרשו באת ה' אלהיך תירא בפ' שורשנגח ובפ' האיש מקדש משום דלגבי מורא אפשר דהשוה מור א רבו כמורא שמים כמפורש שם משא"כ לגבי אהבה דאין להשוות אהבת רבו כאהבת שמים וע"כ דרשו בוואהבת את ה' דאתי את לרבות שיהא מתאהב ע"י כו'.

פנים יפות דברים י: כ

את ה' אלהיך תירא וגו' כצד כחבנו לעיל שהיראה כזלח היא יראה שכר ועונש והיינו דכתיב לחוה חבנדו שע"י יראת עונש שהיה כעבוד לח עלמו חכור ליראה עליונה שהיה עבדות ה' בעולם ורלוחיו כמשה עבדו לסה' ציראה וגילו ברענה שהעפרש הול כי הענדו עבדו כעביל שכרו מתעלכ הול בשמת עבדותו כעביל שישמח לאמר וסן חבל העובד מחמת הכרח גדול שורלו היה שמח כשע"עבדותו כלול מיראתי העסופתמחחו וי"ש וגילן ברעדה ולאמרו ח"ל במקום גילה סס תה"י רעדה והיינו דכתיב לחוה חבנדו והיינו שע"י יראה העוני שהול המנ' המסיר' צירי חלס כמ"ס הכל צירי שמי חן מיראת שמים ע"י חכור לירא' העליונה וי"ש הכניח החוהי לח חירלו חס מפני לח חחילן פירוש בני היה העונש כמו דכתיב ונחתי עני כלום היה ונמשפחו וי"ש החוהי לח חירלו חס חין לכס יראה עליונה ה' לכס יראה עונש המלוה לכס ולאמר בלי חחילו שפול כולל לי החמלה ג"כ וי"ל ח"ס וכו' חדבק ולאמרו ח"ל וכי אפשר להדבק כעביר הדבק כח"י ענינו שח"ס עלמס מדחי יבולין לקיימס וכו' חדבקן שריס-השכיב שרי' גח"ס חלל שחמרו כיון שהחמנה כולל לכל ישראל כדכתיב ולחס בדבקים כה' חיים כוללם וכי אפשר לשאר העם שלמים בני תורה לדבק כעכניה ע"י חמרו לדבקו נח"י וע"י דבקו ח"י כה' נקרתי' מוללם דבקים כה' לפי י"ל לפח"ס ח"ל לח ה' חלהיך חיר' לרבו' ח"י ויש כנחניה זו יראה עונש כמ"ס משיבסם נשיכח חס ונחיתה יראה עליוני כמ"ס ח"ל ופקדשי חירלו לח מהמקד' חנה מחיתה חלל חמי שהוקיר עליה ח"ס שהמ"עה ירא לח ה' בני וחלך ועס שונים חל חתערב דהיינו שכל היראה יראה חסח היה מלפני הש"י אשר חין סוף לאחיותו חלל שהיה חלק מכבודו ליראה המקדש ופ"ך וחל חלס וחלך וח"י ח"ס ח"ל כשנת כפ' בטה מדליקין הו

את ה' אלהיך תירא וגו' כצד כחבנו לעיל שהיראה כזלח היא יראה שכר ועונש והיינו דכתיב לחוה חבנדו שע"י יראת עונש שהיה כעבוד לח עלמו חכור ליראה עליונה שהיה עבדות ה' בעולם ורלוחיו כמשה עבדו לסה' ציראה וגילו ברענה שהעפרש הול כי הענדו עבדו כעביל שכרו מתעלכ הול בשמת עבדותו כעביל שישמח לאמר וסן חבל העובד מחמת הכרח גדול שורלו היה שמח כשע"עבדותו כלול מיראתי העסופתמחחו וי"ש וגילן ברעדה ולאמרו ח"ל במקום גילה סס תה"י רעדה והיינו דכתיב לחוה חבנדו והיינו שע"י יראה העוני שהול המנ' המסיר' צירי חלס כמ"ס הכל צירי שמי חן מיראת שמים ע"י חכור לירא' העליונה וי"ש הכניח החוהי לח חירלו חס מפני לח חחילן פירוש בני היה העונש כמו דכתיב ונחתי עני כלום היה ונמשפחו וי"ש החוהי לח חירלו חס חין לכס יראה עליונה ה' לכס יראה עונש המלוה לכס ולאמר בלי חחילו שפול כולל לי החמלה ג"כ וי"ל ח"ס וכו' חדבק ולאמרו ח"ל וכי אפשר להדבק כעביר הדבק כח"י ענינו שח"ס עלמס מדחי יבולין לקיימס וכו' חדבקן שריס-השכיב שרי' גח"ס חלל שחמרו כיון שהחמנה כולל לכל ישראל כדכתיב ולחס בדבקים כה' חיים כוללם וכי אפשר לשאר העם שלמים בני תורה לדבק כעכניה ע"י חמרו לדבקו נח"י וע"י דבקו ח"י כה' נקרתי' מוללם דבקים כה' לפי י"ל לפח"ס ח"ל לח ה' חלהיך חיר' לרבו' ח"י ויש כנחניה זו יראה עונש כמ"ס משיבסם נשיכח חס ונחיתה יראה עליוני כמ"ס ח"ל ופקדשי חירלו לח מהמקד' חנה מחיתה חלל חמי שהוקיר עליה ח"ס שהמ"עה ירא לח ה' בני וחלך ועס שונים חל חתערב דהיינו שכל היראה יראה חסח היה מלפני הש"י אשר חין סוף לאחיותו חלל שהיה חלק מכבודו ליראה המקדש ופ"ך וחל חלס וחלך וח"י ח"ס ח"ל כשנת כפ' בטה מדליקין הו

מצינו כמה מצוות שאינם חיוביות אלא מסרן הכתוב להתנדבות לבו שכן מצינו גבי נדבת המשכן דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו וכן קרבנות נדבה עולה ושלמים ומנחות וכן מצוות נזיר לא קבעו הכתוב חובה כלל רק הוציא יכול להתנדב לקבל גזירות, וכן כמה מצוות חיוביות שמ"מ שיעודן מסר וכן לסי התנדבות לבו כגון תרומת ומדאורייתא חטה אחת פוסרת את הכרי וכל הני דתנו שאין להם שיעור הפאה והביכורים והראיון וגמ"ח, וצריך ביאור דממ"ג אם זה נחוצ לעבודת השי"ת למה לא באו הדברים בגדר חיוב ואם אין לזה נחיצות למה ניתנו דינים אלו.

אבל נראה שענין התנדבות לשי"ש במה שלא נחוייב הוא ענין מיוחד בעבודת השי"ת הוא יסוד גדול להשגת אהבת השי"ת ויראתו, דבאמת ממה שציוותה תורה על מצוות אהבת השי"ת, [והמצוות הלא ניתנו לכל אחד ואחד מישראל] מזה מוכח ומוכרח שביד כל אדם להשיגה ולכאורה האיד אפשר לחייב על דברים שבלב שלכאורה אינו ביד אדם להשיגה דמה יעשה מי שלבבו אינו בוער באהבתו ית"ש בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו דבשלמא מצוות מעשיות בידו לעשותן אבל מצוות שבלב הא אינו בידו ואמנם רבותינו הקדמוני ו"ל ביארו דרכים כיצד יגיע לאהבת הבורא ית', הרמב"ם ז"ל בפ"ב מיסודי התורה מבאר שהאהבה באה ע"י התבוננות ברוממותו ית' ע"ש לשונו הקדוש החסיד בהו"ה מבאר שיסוד האהבה באה ע"י התבוננות בטובתו ית' רוב חסדיו עמנו, אבל מה יעשה אדם שיש לו טמטום הלב ואינו מתעורר לאהבה אפילו כשלומד בענינים אלו כהנה וכהנה.

אולם כבר כתב המס"י ס"ז לענין מדת הזריזות דכמו שהתלהטות הפנימית מביאה לידי זריזות הגוף, כמו כן הוא בהיפך שהתנועה החיצונית מעורר את הפנימית כי ע"י זריזות בפועל מעורר בעצמו באמת התלהטות ושמחת פנימית והו שכתוב ונדעה נרדפה לדעת את ה' עיי"ש במס"י. וככל החזיון הזה הוא גם כן בענין אהבה להשי"ת ולחודתו [וכן בשאר מדות] שכמו דאהבה פנימית מביאה לידי התנדבות להיות מוותר משלו למען כבודו יתברו, כמו כן ע"י פעולת התנדבות להיות מוותר משלו [במה שלדעתו אינו מחוייב בדבר] לשי"ש בשביל כבודו יתברך כן יתעורר בלבו אהבה באמת והתקשרות להשי"ת ולתורתו, ולפי ערך ריבוי ההתנדבות כן יעורר לעומתו גיצוצי אהבת השי"ת, ואין חילוק בעניני ההתנדבות באיזו דרך הוא עושה [כי הרבה דרכים להתנדבות לעבודת הבורא ית"ש, יש מתנדב לשי"ש להרבות ביגיעת התורה, ויש בתפלה במס"ג, ויש ברבוי צדקה וחסד, ויש בדקדוק עצום בכל דיני התורה, ויש בויכוח הרבים, וכן כמה וכמה דרכים במילי דחסידותא והכל הולך אל מקום אחד] כי לפי ריבוי החיתור משלו למען השי"ת כמו כן יתעורר לעומתו הרגשת אהבה והתקשרות להבורא ב"ה, חה בדוק ומנוסה ונמצא שגם מצוות הלבבות יש היכולת ביד האדם לקיימם לקנותם ע"י פעולות במעשה מתוך התנדבות למען שמו.